

Pravda a jsoucna

Pravda není původně založena na jsoucím (a to ani na jsoucnech, ani na jsoucnu „vcelku“), nýbrž sama je základem všeho jsoucího, neboť mu „předchází“. Tomu je však nutno správně rozumět: předchází mu nikoliv proto, že je dřívější ve smyslu minulosti (tedy „minulejší“), nýbrž že je dříve, než se kterékoli jsoucí začne „ukazovat“ a než se stane „úkazem“. Jak řečeno, jsoucí je vždycky dějící se. Každé „pravé“ (tj. vnitřně integrované, nikoliv jen nahromaděné, agregované) jsoucno se začíná dít (a tedy postupně ve svých aktuálních jsoucnostech ukazovat) tak, že nejprve ještě vůbec není, pak teprve začíná být a dít se od svých počátečních (a tedy pro vnějšího pozorovatele nejstarších a nejdříve pomíjejších) fází. Žádné jsoucno (zase s výjimkou těch primordiálních) se nemůže ukázat celé najednou. Jako celek se může pouze vyjevovat, a to vždycky pouze někomu (resp. „něčemu“, tj. jinému pravému, tj. vnitřně integrovanému jsoucnu) – budeme proto mluvit o subjektu v širokém, na člověka se neomezujícím smyslu, ovšem za předpokladu, že tento subjekt je obyvatelem „říše“ či „světa“, v němž je takové vyjevování „celku“ umožněno a tedy možné. (Taková „možnost“ musí být nejprve otevřena, není „tu“ nijak samozřejmé). Předpokladem shrnutí, sebrání a sjednocení mnoha postupně se ukazujících aktuálních jsoucností (ostatně vždy také pouze „rozumně“ předpokládaných jsoucností nebo jejich subsložek) je to, co dovoluje (umožňuje) a zároveň zakládá každou jednotu, každou integritu, každou celkovost. A právě to, co je tímto umožňujícím a zakládajícím, musí být nějak pojmenováno. Byl to asi Hérakleitos, který první užil v té době již dlouho běžného řeckého slova, které má svůj indoevropský kořen, znamenající právě sbírání: slovo LOGOS je odvozeno od slovesa LEGEIN, jež podobně jako latinské legere (a také německé lesen) původně znamená „sbírat“. Když si připomeneme tento původní význam, můžeme ještě i dnes s užitkem užívat počeštěnou formou adaptovaného řeckého termínu „logos“, eventuálně psaného majuskulemi jako LOGOS. Můžeme pak mluvit o „říši“ nebo o „světě LOGU“, v němž teprve a na jehož základě se může (někomu nebo něčemu) postupná střída úkazů vyjevit jako celek (který se úkazem nikdy nemůže stát).

(Praha, 981116-2.)